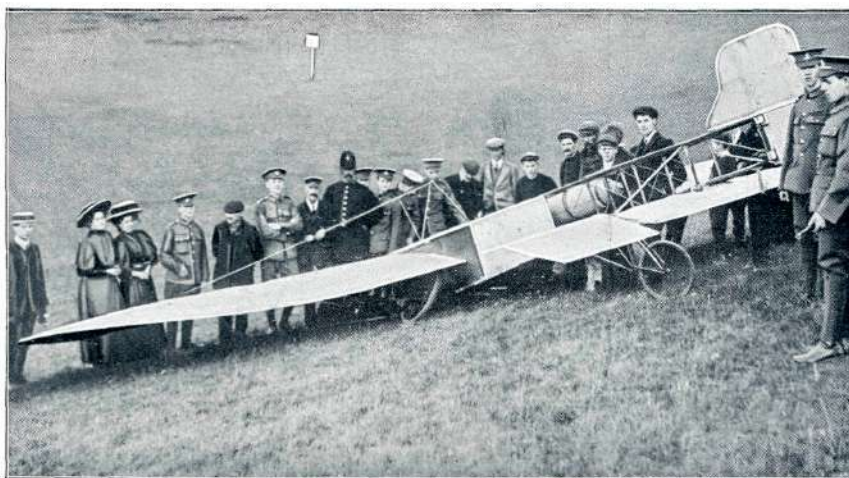

To in ono.

Kranjska Čbelica — Kotzebue. Iskal sem v Grafenauerjevi in Glaserjevi slovstveni zgodovini, pa nikjer nisem našel pojasnjeno, zakaj so Čbeličarji svoj almanah imenovali ravno „Čbelico“. „Čbela“ je gorenjska izreka slovenske besede „bčela“ ali „pčela“, „včela“, tudi deminutiv rabijo radi po Gorenjskem. Ime sta listu tedaj očitvidno dala Gorenjca, vodja čbeličarjev Čop in Prešeren. Da bi bila ime listu ravno dala zato, ker so Slovenci od nekdaj bili dobri čbelarji in ker je zanimanje za čbelorejo okoli l. 1800. po prizadevanju vlade (cesarice Marije Terezije) bilo posebno naraslo (l. 1771. sta izšli na Dunaju Janžini nemško pisani knjigi o rojih in o čbeloreji, l. 1792. v Celju pa Goličnikov slovenski prevod), na to ni misliti, ker je ta almanah bil namenjen inteligenci; prej bi bilo lahko vplivalo tedajšnje obče zanimanje omikanih ljudi za prirodoznanstvo in osobito entomologijo. Pa tudi ta misel pri raziskavanju ni zadostovala. Iskal sem pri sosednih narodih, najprej seveda pri Slovanih, našel sem kaj podobnega iz te dobe samo pri Čehih, namreč Čelakowskega „Česko Včelo“, ki je začela pa šele l. 1834. izhajati kot priloga lista „Prager Zeitung“. Torej je ravno Čelakowský ime posnel po „Kranjski Čbelici“. Poglejmo še pri Nemcih. Tu najdemo, da je Kotzebue, od l. 1790. do 1850. gotovo najpopularnejši nemški komedijepisec, izdajal v Kraljevcih (Königsberg) v letih 1808 do 1812 zaporedoma časnika „Die Biene“ in „Die Grille“. Tedanji vpokojeni ruski kolegijski svetnik in ud berlinske akademije Kotzebue gotovo ni bil nemškim Avstrijcem in tudi ne Slovencem, ki so vse svoje duševno življenje zajemali iz nemških virov, nepoznat, saj so se mnogoštevilne njegove veseloigre uprizarjale po vseh evropskih gledališčih (prim. Čurčinovo razpravo „Kotzebue im Serbo-kroatischen“ v letošnjem Arhivu!) zlasti pa po Avstriji, kjer je Kotzebue bil od l. 1798. do 1800. cesarski dvorni dramaturg na Dunaju. Posebno sta morala pa biti občeznana omenjena njegova časnika, ki sta navzlic svojima nedolžnima imenoma ostro zbadala Francoze in Napoleona z vsemi močmi Kotzebuejeve satirike. Znaná sta bila tudi ta lista, ker je v njih nasprotoval, kakor že prej v berlinskem „Der Freimüthige“, Goetheju in romantikom. Slovencem je bil Kotzebue dobro znan, ker so se njegove priljubljene drame često uprizarjale v ljubljanskem nemškem gledališču. Prevajale so se njegove veseloigre tudi že zgodaj v slovenski jezik; Vodnik je poslovenil njegov „Hobenschlag“ pod naslovom „Tinček-Petelinček“, ki so ga poleti l. 1803. igrali otroci v ljubljanskem gledališču. (Trst. 29.) Vodnik je napravil po nekem rokopisu v ljubljanskem muzeju tudi prevod veseloigre „Die Kleinstadtbürger“. L. 1822. 28. marca se je v korist igralcu Dittmayerju igrala v deželnem gledališču kranjskem „Kranjska kratkočasnost (veseloigra) ‚Golfani Starci‘ iz Nemškega prestavljeno od Kocebu“ in ko je živahno l. 1848. zanimanje vzbudilo za gledališčne igre v

slovenskem jeziku, je takoj nastalo zopet nekaj prevodov (Trst. 38 sl.); vprašanje, koliko je vplival Kotzebue na naše gledališče, bi bilo posebne preiskave vredno. — To vse kaže da je Čopov krog gotovo dobro poznal poleg Ifflanda, „najmodernejšega“ nemškega dramatika, katerega slava je po nesrečni smrti (umoril ga je kot „vladnega ogleduha“ dijak Sand 23. marca l. 1819.) le narasla in se je za vsa njegova dela tudi zanimal. Potemtakem tudi ni neverjetno, da so si Čbeličarji naslov svojega almanaha izposodili pri Kotzebueju. Seveda je pri tem bilo lahko somerodajno obče zanimanje za čbelarstvo („Kranjska bučela“) in za entomologijo (prim. izraze v Čbelici: „sršeni“ in „muhe“). Izraz „Matica“ (srbska nastala l. 1826., češka nastala l. 1831.) s čebelami nima nič opraviti, ker „matica“ pomeni tu „fonds“ (prim. oklic čeških maticarjev iz l. 1831., odtiskan pri Tiettrunku „Dějiny Matice české“ str. 264.).

BLÉRIOTOV ZRAKOPLOV

Naše slike.

V vatikanskem muzeju rimskih in grških starin, ki hrani največje umotvore klasične dobe, sta dva kipa, ki predstavljata dramatično umetnost: Komedijska in Tragedijska. Prvo prinašamo danes str. 389.

Solun (str. 402.), rojstno mesto sv. Cirila in Metoda, zdaj glavno tržišče balkansko, se često imenuje v zadnjem času. Solun je središče mladoturške agitacije, in tu so odkazali tudi bivališče odstavljenemu sultanu samosilniku Abdulu Hamidu.

Spomenik Petru Velikemu — Tesarju. Med raznimi spomeniki, ki so jih postavili Petru Velikemu, je originalen oni, ki ga predstavlja kot tesarja (str. 409.). Peter Veliki, ki je položil temelj sedanji ruski državi, se je sam učil ladje tesati na Nizozemskem, da je Ruse privadil mornarstva. S tem, da je odprl Rusiji Severno in Črno morje, jo je dvignil med evropske velesile.

Burubudur na Javi (str. 416.) je največji buddhovski tempelj sveta, in stoji pri Djaja Karti ob robu več milj obsegajočega žrela ugaslega ognjenika. Potres je v davnih